

EINDVERSLAG van de commissie van rapporteurs voor het ontwerp van wet tot wijziging van de bepalingen inzake het geding voor de kantonrechter in burgerlijke zaken.

Nadat het voorlopig verslag der commissie aan de Regering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD

Het verheugt de ondergetekende, dat vele leden, waarbij een groot aantal leden zich aansloot, zich zeer wel kunnen verenigen met de strekking van het onderhavige wetsontwerp. Zoals door deze leden werd opgemerkt vervangt de ontworpen regeling niet slechts een stuk bezettingsrecht, doch beoogt zij tevens een aantal verbeteringen aan te brengen in de bepalingen inzake de kantongerechtsprocedure. Met waardering vernam de ondergetekende, dat deze vernieuwingen de instemming hadden van de hier aan het woord zijnde leden.

Vele andere leden betreuren het, dat in het huidige ontwerp niet langer de voorkeur gegeven wordt aan een mondelinge behandeling van kantongerechtszaken, zulks in tegenstelling tot de opzet van het thans ingetrokken ontwerp zitting 1951—1952 — 2395. De ondergetekende erkent dat er, althans vanuit theoretisch standpunt, een zekere aantrekkelijkheid is gelegen in de gedachte dat partijen zoveel mogelijk in de gelegenheid moeten worden gesteld hun belangen zelf in een eenvoudige mondelinge procedure te behartigen. Aldus, zo betogen de voorstanders van dit stelsel, worden verschillende voordelen bereikt: besparing van kosten, een spoedige beslechting van geschillen welke minder kans geeft aan twijfelachtige vorderingen en chicaneuze verweren, en een beslissing welke voor de justitiabelen begrijpelijk is. Daarentegen is door de Tweede Kamer en vanuit de praktijk gewezen op de vele zeer ernstige bezwaren welke aan deze wijze van procederen verbonden kunnen zijn. Deze bezwaren hebben geleid tot de intrekking van het wetsontwerp 2395, zoals door de ambtsvoorgangers van de ondergetekende bij de behandeling van het onderhavige wetsontwerp is weergegeven in de memorie van toelichting en de memorie van antwoord. In het voorlopig verslag wordt het thans niet onbedenkkelijk geacht, dat mede de overweging heeft gegolden, dat mondelinge behandeling meer tijd zal vergen van de kantonrechters, waardoor gevaar voor vertraging in de afdoening der zaken zou ontstaan. De ondergetekende begrijpt de geuite bedenking. Hij kan instemmen met het uitgangspunt, dat het wenselijk is dat de bezetting der gerechten wordt aangepast aan de behoeften van een zo goed mogelijke procesvoering, doch dat neemt niet weg dat een verhoging van het aantal rechters alleen dan gerechtvaardigd is, wanneer eerst terdege is komen vast te staan, dat de nieuw te ontwerpen rechtsgang ten opzichte van de oude regeling een verbetering betekent. Dit laatste nu is blijkens de geschiedenis van dit wetsontwerp niet gebleken. Eerder is sprake geweest van duidelijke aarzeling op dit punt. Wellicht zou men kunnen spreken van

een experiment, van welks resultaten men minst genomen geen zeer hoge verwachtingen kan koesteren. Dat men onder die omstandigheden het argument van werkvermeerdering (hetgeen in de toekomst impliceert kostenverhoging) laat meewegen, acht de ondergetekende niet onredelijk; het belang van een goede rechtsbedeling wordt daarmee niet ondergeschikt gemaakt aan de actuele bezetting der gerechten.

Blijkens het voorlopig verslag hechtten ook die leden, welke de voorkeur gaven aan een mondelinge behandeling, belang aan het argument, dat partijen vaak aanzienlijk ongerief onder vinden wanneer zij persoonlijk moeten verschijnen voor de behandeling van hun zaak. Hiertegen zagen deze leden een remedie in het houden van avondzittingen en de indiening van conclusies ter griffie. Wat de avondzittingen betreft, is de ondergetekende van oordeel, dat hierdoor een niet te onderschatten last zou worden gelegd op de schouders van degenen die ex officio bij de rechtsbedeling betrokken zijn. Dit geldt niet alleen voor de kantonrechter, de griffier en de deurwaarder, maar ook voor advocaten en kantongerechts gemachtigden, door wie partijen zich doen bijstaan of vertegenwoordigen. Daar komt bij, dat juist de mondelinge behandeling maakt dat de duur van elke zaak moeilijk van tevoren te bepalen zal zijn, waardoor veel tijd met wachten verloren gaat. Ook is niet gezegd dat partijen en getuigen altijd bij een avondzitting gebaat zullen zijn, met name wanneer hun woonplaats betrekkelijk ver verwijderd is van de zetel van het kantongerecht. De ondergetekende meent, dat men voor deze bezwaren oog dient te hebben; hij wil daarom een ontwikkeling in deze richting niet forceren.

Het indienen van conclusies ter griffie wordt — zoals het voorlopig verslag reeds opmerkt — op enige plaatsen in den lande toegelaten. Daaruit laat zich echter nog niet afleiden, dat deze gang van zaken in het algemeen de voorkeur verdient boven aanbidding van conclusies op de rolzitting. De rolprocedure heeft vele praktische voordelen, aldus werd in de memorie van antwoord aan de Tweede Kamer gesteld. De rolzitting betekent, dat de rechter in tegenwoordigheid van de partijen of hun vertegenwoordigers beslissingen kan nemen over de voortgang van de procedure. Gedacht moet daarbij in het bijzonder worden aan het stellen van termijnen waarbinnen de conclusies moeten worden genomen (artikel 143 W.v.B.R.v.). Ook omtrent verschillende andere punten kan de kantonrechter op de rolzitting een beslissing geven, b.v. de termijn voor het houden van pleidooien, het verzet van de gedaagde tegen verandering of vermeerdering van eis. Ten slotte geeft de rolzitting de gelegenheid bepaalde processuele handelingen en voorvallen — het al dan niet verschijnen van partijen, het nemen van conclusies — duidelijk en in het openbaar te constateren. Dat ook de praktijk van het nut van de

rolzitting overtuigd is blijkt uit het feit, dat een grote meerderheid der kantonrechters het inleveren van conclusies ter griffie afwijst. De ondergetekende is daarom van oordeel, dat voor het nemen van maatregelen op dit punt onder de huidige omstandigheden geen aanleiding bestaat.

Het werd voorts door de leden, die omtrent het voorgaande onderwerp aan het woord waren, weinig elegant geacht dat de artikelen, welke de betrekkelijke bevoegdheid van de kantonrechter regelen, in het ontwerp verspreid staan. De ondergetekende merkt hierover op, dat dit euvel in beginsel alleen had kunnen worden voorkomen door òfwel artikel 98 òf artikel 125 te verplaatsen. Artikel 125 kwam echter praktisch niet voor verplaatsing in aanmerking, daar het in verband met zijn algemene inhoud systematisch alleen past in de aanvang of aan het slot van de eerste afdeling van de tweede titel van het boek I W.v.B.R.v.; zou het aan het hoofd van de eerste afdeling worden geplaatst, dan bleef het van artikel 98 toch nog altijd door één artikel gescheiden. Anderzijds zou verplaatsing van artikel 98 tot gevolg hebben, dat dit overigens ongewijzigd gebleven artikel daardoor vernummerd zou worden; een dergelijke verschuiving is naar de mening van de ondergetekende in het algemeen ongewenst met het oog op de verwijzingen in jurisprudentie en literatuur.

Zoals in de memorie van toelichting op de justitiebegroting 1966 is meegedeeld, is de indiening van het wetsontwerp inzake het nieuwe bewijsrecht in het lopende zittingjaar te verwachten.

De Minister van Justitie,
SAMKALDEN.

De commissie van rapporteurs heeft gemeend met de mededeling van dit antwoord aan de Kamer haar eindverslag te kunnen sluiten.

Vastgesteld 5 november 1965.

TROOSTWIJK
DE JONG (voorzitter)
KNOTTNERUS
DE GEER VAN OUDEGEIN
SCHUURMANS.